

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 8. 3. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu č.: AO-RPMS/2023/00192

Predmet podnetu: Príspevok na platforme Facebook

Subjekt: Meta Platforms Ireland Limited

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 151 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu evidovaný pod č. AO-RPMS/2023/00192 a uznala podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu podľa § 152 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu týkajúceho sa nelegálneho obsahu výsledok preverenia podnetu.

T: 20. 3. 2023

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

**Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 8. 3. 2023**

Podnet na preverenie č.:	AO-RPMS/2023/00192 zaevidovaný dňa: 23.1.2023
Podávateľ:	fyzická osoba
Predmet podnetu:	príspevok na platforme Facebook
Dátum poskytnutia obsahu:	13.1.2023 o 13:22
Služba:	Facebook
Subjekt:	Meta Platforms Ireland Limited

Dátum: 1. 3. 2023

OBSAH PODNETU:

Odôvodnenie podnetu:

Popis nahlásenia obsahu platforme: „Dobrý deň, chcem nahlásiť opakované porušenie zákona na facebook stránke Igora Matoviča, ktorý opakovane zdieľa príspevky nabadajúce k nenávisti voči sexuálnym menšinám. Jedným z takýchto príspevkov bol uverejnený dnes: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=10225362760468457&set=a.10216351837281009> Vzhľadom na situáciu v spoločnosti po nedávnom teroristickom útoku na Zámockej ulici, sú podobné príspevky ľudí v jeho postavení veľmi nebezpečné, nevhodné a zároveň porušujúce ústavu. Ďakujem, že sa daným podnetom budete zaoberať.“

URL adresa namietaného obsahu:

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=10225362760468457&set=a.10216351837281009>

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 13 Vymedzenie obsahovej služby

(1)

Obsahová služba je služba určená na príjem verejnosťou koncovému užívateľovi alebo inému užívateľovi, ktorej obsah zostavuje jej poskytovateľ vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, či už z vlastnej iniciatívy, alebo na základe požiadaviek užívateľa a

a) vo vnímateľnej podobe tento obsah tvoria časovo usporiadané zvukové, obrazové alebo audiovizuálne komunikáty alebo štruktúrované textové informácie (lineárne mediálne služby), najmä programová služba,

b) vzniká ako poskytovateľom zostavená ponuka zvukových, obrazových alebo audiovizuálnych komunikátov alebo štruktúrovaných textových informácií, ku ktorým poskytovateľ služby umožňuje prístup užívateľovi jednotlivo alebo spoločne vo forme súboru obsahov (nelineárne mediálne služby), najmä audiovizuálna mediálna služba na požiadanie a elektronický programový sprievodca,

c) vzniká ako poskytovateľom zostavená ponuka obsahových služieb podľa písmena a) alebo b), ku ktorým poskytovateľ obsahovej služby umožňuje prístup užívateľovi jednotlivo alebo spoločne vo forme súboru služieb (súborné mediálne služby), najmä retransmisia programových služieb a multiplex, alebo

d) je ďalším nezmeneným verejným prenosom multiplexu alebo jeho časti poskytovaným inou osobou ako pôvodným poskytovateľom multiplexu.

(2)

Obsahovou službou je aj platforma na zdieľanie obsahu, najmä platforma na zdieľanie videí.

§ 110 ods. 3. písm. q): Do pôsobnosti regulátora ďalej patrí spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb,

§ 151 ods. 2.: Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý

a) napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu,

b) podnecuje ku konaniu, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu,

c) schvaľuje konanie, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, alebo

d) napĺňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskejšti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.

§ 151 ods. 3.: *Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zrejmé, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.*

§ 152 ods. 6.: *Ak regulátor nezačne konanie o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa.*

Zákon č. 300/2005 Z. z. trestný zákon

§ 424 ods. 1.: *Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, sexuálnu orientáciu, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Pri posudzovaní možného výskytu nelegálneho obsahu vychádza Rada z citovaných ustanovení zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách, pričom definícia pojmu „nelegálny obsah“ je odvodená z definícií detskej pornografie, extrémistického materiálu, a ďalších ustanovení zákona č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon), ktoré vymedzujú znaky vyššie uvedených trestných činov.

Z uvedeného vyplýva, že Rada pre mediálne služby je oprávnená konať vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu podľa § 152 zákona o mediálnych službách, v jej kompetenciách však nie je posudzovať kontroverzné, šokujúce či hanlivé tvrdenia a obsahy, ak zároveň nenapĺňajú definíciu nelegálneho obsahu – t.j. ak nenapĺňajú znaky detskej pornografie, extrémistického materiálu alebo trestných činov uvedených v § 152 ods. 2 zákona o mediálnych službách alebo posudzovať pravdivosť či opodstatnenosť takzvaných „konšpirácií“ či „konšpiračných teórií“, t. j. tvrdení/teórií, ktoré nie sú podložené vedeckými dôkazmi či inými faktami.

Zároveň však podľa ods. 3 písm. q) § 110 zákona o mediálnych službách patrí do pôsobnosti regulátora spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb (tzv. komunitné štandardy alebo iný súbor zásad pre používateľov). Poskytovateľ obsahovej služby je pritom podľa § 152 ods. 8 zákona o mediálnych službách povinný poskytovať regulátorovi túto súčinnosť a na tento účel mu na vyžiadanie poskytovať informácie aj umožniť zriadenie prístupu k svojej službe tak, aby bol výkon týchto činností čo najefektívnejší.

Podávateľ namieta príspevok na súkromnom profile užívateľa na platforme Facebook, subjekt: **Meta platforms ireland Limited, 4 Grand Canal Square, Dublin 2, D02 X525, Írsko**), ktorý

podľa názoru podávateľa nabáda k nenávisti voči sexuálnym menšinám. Podávateľ neuviedol, či realizoval nahlásenie obsahu príspevkov danej platforme.

Podávateľ v podnete uvádza, že daný užívateľ na svojom profile opakovane zdieľa príspevky, ktoré nabádajú k nenávisti voči sexuálnym menšinám, čím sa má opakovane dopúšťať porušenie zákona. Zároveň vo svojom podnete uvádza, že vzhľadom na situáciu v spoločnosti po nedávnom teroristickom útoku na Zámockej ulici, sú podobné príspevky ľudí v postavení autora príspevkov veľmi nebezpečné, nevhodné a zároveň porušujúce ústavu.

Podávateľ v predmetnom podnete uviedol konkrétny link na príspevok na súkromnom profile užívateľa na platforme Facebook, no neuviedol, či nahlásil tento príspevok príslušnej platforme. Namietaný príspevok uverejnený na súkromnom profile užívateľa platformy Facebook obsahuje fotografiu - troch ľudí, dvoch novomanželov rovnakého pohlavia, pričom jeden má oblečené biele svadobné šaty s vlečkou, a sobášiaceho pravdepodobne farára pri svadobnom obrade a text pri fotografii, ktorý explicitne hovorí: „....šaty s vlečkou striebrom vyšívané, ale princezna to není, jasný pane“.

Podávateľ sa domnieva, že predmetný príspevok „nabáda k nenávisti voči sexuálnym menšinám“. Na základe tejto skutočnosti Rada skúmala, či predmetný príspevok môže predstavovať nelegálny obsah v zmysle Zákona č. 264/2022 Z.z.

Kancelária sa daným podnetom zaoberala na základe ustanovenia **§ 151 ods. 3.:** *Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zjavné, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.*

Predmetný obsah Kancelária preto posudzovala na základe **§ 151 ods. 2 písm. d)** *Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý naplňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenía alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

Pri posudzovaní predmetného obsahu platformy z hľadiska možného výskytu nelegálneho obsahu v zmysle **§ 151 ods. 2 písm. d) zákona o mediálnych službách** Kancelária vychádza ďalej z ustanovení **zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona:**

§ 424 ods. 1.: *Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

*Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, **sexuálnu orientáciu**, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.*

Je teda potrebné posúdiť, či namietaný príspevok verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich sexuálnu orientáciu. Namietaný príspevok uverejnený na súkromnom profile užívateľa platformy Facebook obsahuje fotografiu - troch ľudí, dvoch novomanželov rovnakého pohlavia a mužského výzoru, pričom jeden má oblečené biele svadobné šaty s vlečkou, a sobášiaceho, pravdepodobne duchovného, pri svadobnom

obrade a text pri fotografii: „...šaty s vlečkou stříbrem vyšívané, ale princezna to není, jasný pane.“ Kancelária nevie s určitosťou overiť, či predmetná fotografia autenticky zachytáva reálny svadobný obrad dvoch ľudí rovnakého pohlavia alebo ide o zinscenovanú situáciu, alebo či je fotografia účelovo vytvorenou kolážou. Túto fotografiu však možno nájsť, napríklad cez vyhľadávač Google, na viacerých internetových stránkach (napr. Pinterest, <https://sk.pinterest.com/pin/231091024607072350/>).

Zároveň sa kancelária domnieva, že predmetný text, citácia z populárnej rozprávky „*Tři oříšky pro Popelku*“, je používateľom Facebooku všeobecne známa, rovnako ako kontext, na ktorý daná citácia odkazuje (princ si hľadá nevestu, tá mu položí danú hádanku s prísľubom, že ak ju princ uhádne, ona súhlasí so sobášom).

Na základe vyššie uvedených skutočností sa Kancelária domnieva, že **takýto príspevok svojou podstatou i obsahom môže navodzovať sarkastický alebo zosmiešňujúci kontext k spoločensky citlivej problematike spolužitia párov rovnakého pohlavia prostredníctvom textu pri fotografii „...šaty s vlečkou stříbrem vyšívané, ale princezna to není, jasný pane.“**

Zároveň sa však Kancelária domnieva, že napriek tomu, že predmetný príspevok môže byť verejnosťou alebo jej časťou vnímaný ako neetický, nie je ho možné označiť ako verejné podnecovanie k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú sexuálnu orientáciu podľa § 424 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona (t. j. za trestný čin Podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti).

Z príspevku je zrejmé, že slovný popis nad fotografiou v príspevku sa týka oblečenia (šaty s vlečkou). Dá sa predpokladať, že autor príspevku vníma ako bizarné resp. smiešne to, že osoba s mužským výzorom si oblieka typicky ženské biele svadobné šaty s dlhou vlečkou, pričom možno predpokladať, že aj pre časť verejnosti to môže pôsobiť bizarne, extravagantne, narúšajúco zaužívané rodové stereotypy o mužskom a ženskom obliekaní. Z príspevku však nie je zrejmé, že by autor príspevku tvrdil, že všetci ľudia inej sexuálnej orientácie sa obliekajú bizarne a sú smiešni. Navyše, obliekanie si ženských svadobných šiat mužmi nie je typickým prejavom ľudí inej sexuálnej orientácie, a zjavne ide o extravagantný prejav veľmi malej skupiny osôb, a preto príspevok zosmiešňujúci prax obliekania si ženských svadobných šiat mužom nemožno automaticky, bez existencie iných indícií, považovať za šírenie nenávisti voči ľuďom inej sexuálnej orientácie. Príspevok však môže posilňovať stereotypné vnímanie a predsudky voči ľuďom inej sexuálnej orientácie v tom zmysle, že môže naznačovať, akoby všetci ľudia inej sexuálnej orientácie sa obliekali bizarne, nepatrične, smiešne, vymykajúco sa z ustálených spoločenských konvencií. Vzhľadom na slovný popis fotografie, ktorý sa týka svadobných šiat, však nie je možné preukázať, či úmyslom autora bolo podnecovať nenávisť voči ľuďom inej sexuálnej orientácie pre ich sexuálnu orientáciu alebo jeho úmyslom bolo zosmiešniť, vyjadriť negatívny postoj či vzbudiť averziu voči spôsobu obliekania niektorých jednotlivcov inej sexuálnej orientácie pri svadobných obradoch.

Je možné, že časť verejnosti môže príspevok považovať za podprahové vyvolávanie nenávisti a averzie voči ľuďom inej sexuálnej orientácie, resp. voči uzatváraniu manželstiev týmito osobami, ale vzhľadom na to, že nie je možné preukázať úmysel autora príspevku podnecovať nenávisť, zostáva táto otázka v etickej rovine a členovia verejnosti majú možnosť vyjadriť svoj nesúhlasný občiansky postoj s prípadnými neetickými prejavmi.

Na základe výsledkov analýzy Kancelária dospela k názoru, že predmetný príspevok po formálnej a obsahovej stránke nenapĺňa znaky trestného činu podľa § 424 ods. 1. zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona, na základe čoho sa Kancelária domnieva, že predmetný príspevok uverejnený pod súkromným profilom na platforme Facebook **nesplňa definičné znaky pre nelegálny obsah** podľa ustanovenia § 151 ods. 2 písm. d) o mediálnych službách.

Kancelária sa preto v zmysle ustanovenia § 152 ods. 6.: *„Ak regulátor nezačne konanie o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa“*, domnieva, že podnet je možné označiť za neopodstatnený.

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že predmetný príspevok publikovaný na platforme Facebook **nenapĺňa definičné znaky nelegálneho obsahu podľa ustanovenia § 151 ods. 2. zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Podnet na preverenie preto navrhujeme na základe § 152 ods. 6. zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách posúdiť ako **neopodstatnený**.

Popis posudzovaného obsahu k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. AO-RPMS/2022/00139)

Služba: Facebook
Dátum poskytnutia obsahu: 13. 1. 2023 o 13:22

URL:
<https://www.facebook.com/photo/?fbid=10225362760468457&set=a.10216351837281009>

Predmetný namietaný príspevok je status na súkromnom profile platformy Facebook s fotografiou troch ľudí – novomanželov rovnakého pohlavia a oddávajúceho s textom:
„...šaty s vlečkou stříbrem vyšíváné, ale princezna to není, jasný pane.“